

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

SILEÄKARVAINEN KETTUTERRIERI

Ohjelma on hyväksytty SKT ry:n vuosikokouksessa XX.XX.XXXX.

SKL-FKK:n jalostustieteellinen toimikunta on hyväksynyt ohjelman kokouksessaan XX.XX.XXXX kaudeksi 2019–2024.

Sisällysluettelo

1 Yhteenveto	3
2 Rodun tausta.....	3
2.1 Rodun kehittyminen	3
2.2 Rodun historia Suomessa	4
3 Järjestöorganisaatio ja sen historia	6
4 Nykytilanne	7
4.1 Populaation koko ja rakenne	7
4.1.1 Rekisteröintimäärät	7
4.1.3 Käytetyimmät jalostusurokset.....	9
4.1.4 Käytetyimmät jalostusnartut	11
4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet	12
4.2.1 Nykyinen käyttötarkoitus	12
4.2.2 Kettuterrierin metsästysominaisuudet.....	12
4.2.3 Käyttöominaisuuksien nykytilanne.....	13
4.2.4 Luonne	13
4.3 Terveys.....	13
4.3.1 Suomessa esiintyvät sairaudet.....	13
4.3.2 Muiden maiden terveystilanne	17
4.3.3 Kirjallisuudessa esiintyvät viat	17
4.4 Ulkomuoto	18
5 Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta.....	18
6 Jalostuksen tavoitteet ja strategiat.....	19
6.1 Visio	19
6.4 Uhat ja mahdollisuudet	20
6.5 Varautuminen ongelmiin.....	22
6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi	22
7 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	23
8 Lähteet.....	23
9 Liitteet	23

1 Yhteenveto

Sileäkarvainen kettuterrieri on peräisin Iso-Britanniasta. Ensimmäiset tulivat Suomeen tiettävästi 1800-luvun loppupuolella. Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on pienriistan metsästys, lähinnä luolametsästys, mutta nykyään rotua käytetään monissa muissakin harrastusmuodoissa. Rodun suosio on noussut huomattavasti 2000-luvulla ja sileäkarvaisten rekisteröintimäärät ovat ohittaneet karkeakarvaisten määrät. Populaation rakenne on parantunut suosion noususta huolimatta ja urosten jalostuskäyttö on ollut pääosin maltillista. Huolimatta rodun yleistymisestä seura- ja harrastuskoirana, sileäkarvainen kettuterrieri soveltuu edelleen hyvin alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa. Rodun ulkomuodollinen taso on Suomessa suhteellisen hyvä ja parhaat koirat edustavat kansainvälistä huipputasoa. Sileäkarvaista kettuterrieriä pidetään yleisesti terveenä rotuja, mutta virallisia terveystutkimuksia on tehty hyvin vähän, eikä siten rodun terveystilanteesta ole juurikaan tutkimukseen perustuvaa tietoa.

Sileäkarvaisen kettuterrierin jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on kartoittaa rodun jalostuksellinen tilanne Suomessa, asettaa jalostukselliset tavoitteet sekä etsiä keinoja näihin tavoitteiden saavuttamiseksi. Käytännön tavoitteita ovat käyttöominaisuuksien säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla, rodun terveystilanteen tarkempi kartoittaminen sekä rodun suosion säilyttäminen.

Tämä jalostusentavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliiton ja sen jalostustieteellisen toimikunnan ohjeen mukaisesti. Ohjelma on käsitelty ja hyväksytty Suomen Kettuterrierit ry:n vuosikokouksessa **XX.XX.XXXX**. JTT on hyväksynyt ohjelman kokouksessaan **XX.XX.XXXX** kaudeksi 2019 – 2024.

2 Rodun tausta

2.1 Rodun kehittyminen

Kuten muutkin terrierirodut, kettuterrieri on peräisin Englannista. Ketunmetsästys ratsain ajuen kanssa on aina ollut lähinnä yläluokan huvi, todellakin huvi pikemminkin kuin välttämättömyys. Turkissomisteet olivat tosin muodikas lisä herrasmiehen vaatetuksessa 1200- ja 1300-luvulla. Kuitenkin vasta 1300-luvun puolivälissä löytyy luotettavia viittauksia siihen, että ketunmetsästyksessä olisi alettu käyttää maan alle tunkeutuvia pieniä koiria. Gace de la Vigne'n 1359 julkaistussa teoksessa Poeme sur la Chasse mainitaan "chiens terriers", mutta sen jälkeen ei säilyneitä mainintoja ole. Varhaisimmat merkinnät kettuterrierimäisistä koirista löytyvät Juliana Barnerin 1400-luvulla kirjoittamasta kirjasta, jossa hän kuvaa "teroures"- nimisiä pieniä metsästyskoiria. Näitä oli kahta lajia, sileä- ja karkeakarvaisia. Vanhat asiakirjat kertovat tällaisilla koirilla metsästetyn paljon jo 1500-luvulla. Vanhin tunnettu kuva terriereistä on peräisin 1700-luvulta. Se esittää valkoista sileäkarvaista koiraa, jolla on nykyisiin koiriin verrattuna pitkä selkä ja huomattavan leveä pää.

Vaikka aateliset pitivätkin huolen siitä, että heidän oma terrierityypinsä säilyi mahdollisimman puhtaana, pääpaino koirien kasvatuksessa oli metsästysominaisuuksissa. Terrierit jakaantuivat kuitenkin jo varhain kolmeen päätyyppiin, valkoisiin "Old English" -terriereihin, mustaruskeisiin "black and tan" -terriereihin sekä karkeakarvaisiin, suurikokoisiin Walesin seudulta kotoisin oleviin terriereihin. Pieniä terrierejä käytettiin etupäässä luolametsästyksessä sekä

rotanpyydystyskilpailuissa. Pienten terriereiden tyyppi kehittyi vähitellen sekä ulkomuodoltaan että kyvyiltään muita paremmaksi ajamaan kettu ulos luolasta. Rotu saikin tästä metsästyksestä nimensä ja kettuterrieri saavutti ainutlaatuisen suosion ja levinneisyyden. Neljän valkeita ja kirjavia terrierejä jalostaneen kennelin, Groven, Oakleyn, Quornin ja Belvoirin, voidaan sanoa laskeneen perustan nykyaikaiselle kettuterrierin jalostukselle. Pastori John "Jack" Russell (1795–1884) oli yksi merkittävimmistä kasvattajista, jonka päämäärät olivat nimenomaan metsästysominaisuuksissa. Vaikka nykyisin tunnustetaan kaksi hänen nimeään kantavaa erillistä rotua, Russell kasvatti kettuterriereitä, ja kun mennään sukutauluissa tarpeeksi kauas, kettuterrierien taustasta tulee vastaan Russellin koiria. Newcastle'n herttuattaren of Notts-kennelin koirilla on ollut suuri merkitys rodun kehitykselle.

Kettuterrierin oli tarkoituksenmukaista olla valkovoittainen, jolloin koira erottuu helpommin riistaeläimistä. Sen tuli kooltaan olla niin pieni, että se pystyi seuraamaan kettua koloihin, mutta kuitenkin niin suuri, että se pystyi seuraamaan ratsastajia. Kovin pieniä tai matalajalkaisia koiria ei siis pidetty tässä suhteessa ihanteellisina.

Aluksi rodun karvanlaatuojen välinen ero ei ollut niin selvä kuin nykyisin. Samassa pentueessa saattoi syntyä niin sileä- kuin karkeakarvaisiakin pentuja ja niitä voitiin käyttää jalostukseen turkinlaatua huomioimatta. Vasta 1920-luvulla rotukirja suljettiin, jonka jälkeen kumpaakin karvanlaatumuunnosta on jalostettu itsenäisinä rotuina. Aluksi sileäkarvaiset olivat suosittumia. Jo ensimmäisessä Englannissa vuonna 1859 pidetyssä koiranäyttelyssä tiedetään esitetyn joitakin kettuterriereitä. Virallisesti rotuna kettuterrieri tunnustettiin kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 1869. Vuonna 1876 perustettiin The Fox Terrier Club ja samana vuonna hyväksyttiin ensimmäinen rotumääritelmä. Vuonna 1886 Charles Cruftin järjestämässä näyttelyssä Westminsterin Aquariumissa esitettiin 125 sileäkarvaista ja 50 karkeakarvaista.

Kun näyttelytoiminta pääsi toden teolla vauhtiin 1900-luvulle tultaessa, brittiläiseen tapaan metsästyks- ja näyttelykoirakanta alkoi hieman eriytyä. Kettuterrieristä tuli varsinainen muotikoira ja jo vuosisadan vaihteessa parhaista yksilöistä maksettiin uskomattomia summia. Jo tuolloin kettuterriereitä vietiin myös muihin maihin, usein erittäin korkeasta hinnasta. Newcastle'n herttuatar Kathleen kasvatti of Notts-kennelissään molempia karvanlaatuja. Yksi pitkäaikaisimpia vanhoja kenneleitä on Watteau, jonka aloitti Calvert Butler. Hänen työtään jatkoi tytär Mary Blake ja vielä myöhemmin, tähän päivään asti tyttärentytär Antonia Thornton. Watteau-kennel sai aikaan eniten valioita 40- ja 50-luvuilla. Muita tuon ajan merkittäviä, pitkään toimineita kenneleitä olivat Hermon, Harkaway, Hampole, Burmar, LW, sitten myös Elisabeth Winstanleyn Boreham, Herbert Johnsonin Brooklands, Lowen perheen Lanneau, Arthur Clanachanin Maryholm ja sitten Linda Beakin Newmaidley-kennel, joka oli suurin ja voitokkain kasvattaja 70- ja 80-luvulle asti.

2.2 Rodun historia Suomessa

Kun Kennelliiton edeltäjä Suomen Kennelklubi perustettiin v. 1889 ja se alkoi pitää rotukirjaa eli rekisteröidä koiria, maassa oli myös kettuterriereitä. Ainakin v. 1889 on jo rekisteröity tuontiurossa Jack 217 I, jonka omisti rouva A. von Knorring. Kuten rodun kotimaassakin, sileäkarvainen tyyppi oli myös Suomessa aluksi vallitseva. Tosiasia on, että sileäkarvaiset olivat vuosisadan alussa aina ensimmäiseen maailmansotaan saakka laadultaan ja lukumäärältään täysin ylivoimaisia. Esimerkiksi vuonna 1908 merkittiin rotukirjaan 84 sileäkarvaista, 48 urosta ja 36 narttua, kun taas karkeakarvaisia oli vain 24, 11 urosta ja 13 narttua. Sileäkarvainen sai kiittää menestyksestään eräitä kasvattajia, jotka vaivojaan säästämättä uhrasivat hyvin paljon työtä ja ennen kaikkea varoja rodun hyväksi.

Huomattavimmat sileäkarvaisen kasvattajat tänä aikana olivat kauppias K. G. Fazer, kennelnimi of Dickursbury, vuorineuvos Henry Hackman, kennelnimi Cake Walk, ja agronomi U. Hernberg, jonka kasvatit esiintyivät Harbour- ja Hardy-kennelnimillä. Hernberg aloitti jalostustyön vuonna 1904 kantakoirillaan, jotka olivat peräisin parhaista englantilaisista kenneleistä. Hän saavutti jalostustyössään erinomaisia tuloksia, ennen ensimmäistä maailmansotaa hänen kasvattinsa saivat huomattavia voittoja sekä Suomen että Venäjän näyttelyissä ja luolakokeissa.

Sileäkarvaisen kettuterrierin historiaan jäisi varmaan aukko, ellei mainittaisi tohtorinna Margit Töttermanin nimeä. Aloittaessaan kenneltyönsä vuonna 1917 Hernbergin kennelin Daisy Hardy:lla Tötterman otti vastuulleen edellisen vuosikymmenen traditiot. Hänen tarkan siitosvalintansa ja määrätietoisen työnsä ansiosta 50-luvun sileäkarvaisten taso oli maassamme korkeata luokkaa, josta osittain kunnia lankeaa hänen Englannista maahantuottamalleen urokselle Solus Chief:ille. Solus Chief oli kaunis ja käyttöominauksiltaan erinomainen koira, joka harvinaisen suuressa määrin on periyttänyt hyviä ominaisuuksiaan jälkeläisiinsä. Käyttöominaisuuksien hyvää laatua 50-luvun kannassa voidaan pitää vuorineuvos Petter Forsströmin ansiona. Hänen ulkomailta tuottamansa urokset, englantilainen Solus Earl ja ruotsalainen Jägar Doodle Dandy esiintyvät 50-luvun parhaiden sileäkarvaisten sukutauluissa. Vuorineuvos Forsström, maamme luolakoirametsästyksen ja kettuterrierijalostuksen Grand Old Man, pysyi vuosikymmeniä uskollisena kettuterrierin vaalijana. Suurlähettiläs Warren toi mukanaan Englannista erittäin merkityksellisen uroksen Riverbank Rebuff. Samoihin aikoihin vaikutti myös uros Ridgway Doodle Donkey.

50- ja 60-luvulla rodulla oli jo useita merkittäviä kasvattajia. Nils Nielsenin Seaborne-kennel, Esko Ekmanin Ekhill's-kennel, Irja Rainion Cliffborne-kennel, Osmo Vuorion Top-Fox-kennel sekä Vilho Riihimäen Ri-Pe-kennel olivat nimekkäimmät. 50-luvulla perusti myös Heikki Suomus Woodborne-kennelin, jonka työtä ryhtyi 80-luvulla jatkamaan osittain samoilla linjoilla hänen poikansa Eero. Yksi Heikki Suomuksen kantanartuista oli Englannista legendaarisen Leo Wilsonin LW-kennelistä tullut Lovelorn Ways. Hieman myöhemmin hänen tärkein koiransa oli ehkä runsaasti käytetty ja hyvää jälkeä jättänyt uros Blitzen. Myös V Peltosen Ariman kennelissä syntyi useita hyviä koiria. Gitta Ringwall kasvatti Black Spot-kennelissään karkeakarvaisten ohella myös jonkin verran sileäkarvaisia, ja hänellä oli tärkeä Ruotsista Gunlög Gadhin GG-kennelistä tuotu uros Grand Goalkeeper sekä niin ikään Ruotsista tullut Finnös Lyx. 60-luvun alkupuolella Esko Ekman vei Black Spot Lamien astutettavaksi Ruotsiin Gadhille, joka oli tuottanut Englannista Harkaway Hyperionin, ja siitä syntyi erittäin voitokas ja merkityksellinen Ekhill's G-pentue.

60-luvulla aloitti myös Erkki Tuominen, joka kasvatti kuitenkin ilman kennelnimeä sileäkarvaisia kettuterriereitä pääasiassa päämääränään metsästyskäyttö. 70-luvun alussa kääntyi uusi luku rodun jalostuksessa, kun kahteenkymmeneen vuoteen ensimmäiset suoraan Englannista ja sen ajan parhaista kenneleistä tuodut koirat, Eeva Reskon uros Newmaidley Goliath ja Hannes Kankaanpään narttu Ellastone Topaz saapuivat maahan. Näillä oli keskenään pentue, josta KeiKan Clydestä tuli Paula Heikkinen-Lehkosen Wolfheart-kennelin kantanarttu. Sittemmin Ellastone Topaz siirtyi myös Wolfheart-kenneliin. Kei-Kan Clyden tyttärellä aloitti toimintansa myös Arto Peltomäen Sapelars-kennel. Nämä kasvattajat suuntasivat heti katseet kansainvälisiin ympyröihin, ja yhteistyötä tehtiin etenkin ruotsalaisen Bodin Granbergin Bodils-kennelin sekä norjalaisen Berit Foss Andersenin Bajas-kennelin kanssa. Uusia koiria tuli myös Englannista, Wolfheart-kenneliin Pittlea Culverden, joka ei kuitenkaan ollut jalostuksellisesti merkittävä, sitten Bajas Barrow Norjasta, myöhemmin tuli Riber Ramrod Englannista, uros Fidelio des Hellwoodiis ja narttu Polka du Bois de Maitres Belgiasta, sitten Boomer v d Bismarckquelle Saksasta, Elton Zlamany Szelag Puolasta ja nartut Tjuringa Nike ja Tjuringa Dundee Australiasta. 200-luvulla Uudesta Seelannista tuotu Tamsam Ringside Gossip on

ollut merkittäjä jalostusuros. Sapelars-kenneliin tulivat Englannista Newmaidley Pip ja Newmaidley Ticket, hieman myöhemmin Mirolinda Mr Supadupa Australiasta ja sen jälkeen narttu Mind-Games Espanjasta sekä myöhemmin uros Quissex Focus Flying Finish USA:sta. Rodun menestys näyttelykehissä samoin kuin harrastajakunta kasvoivat.

80- ja 90-luvulla rotuun tuli joukko uusia kasvattajia, joista pitkäjännitteisiksi ovat ennen kaikkea osoittautuneet Olavi ja Anne Tuovisen Vielfrass-kennel, joka aloitti saksalaisella Leicka v d Bismarckquelle-nartulla, toi sitten Belgiasta Xeres du Bois des Maitresin, Uroksen Sunlyn Son of aGun USA:sta sekä Abadene Cyranon Espanjasta sekä ensin Jouni Mannerin, sittemmin Tuire Okkolan nimiin siirtynyt Rennam-kennel, joka on myös tuottanut maahan muutamia koiria, ensiksi singaporelaisen uroksen Maryland Pepe Tanny ja sitten englantilaisen nartun Bannside Good Heavens. 90-luvun alkupuolella aloitti Molli Nymanin Texforrier-kennel saksalaisella Camille v d Bismarckquelle nartulla, myöhemmin kenneliin tuli Englannista Sufredon Dancing Gueen, Uudesta Seelannista Accolade Ebony N Ivory sekä australialaiset nartut Optimo on a Sunrise High ja Optimo Optical Illusion. Nämä kennelit ovat sittemmin harrastaneet paljon kansainvälistä yhteistyötä erimaalaisten kasvattajien kanssa, astuttaneet narttujaan ulkomailla tai ottaneet astutuspentuja ulkomaalaisista nartuista. Muita 90-luvulla kuvaan tulleita kasvattajia, joiden toiminta näyttää pitkäjännitteiseltä, ovat Leo Kukkolan Streakhead-kennel, Lea Zengerin kennel of Windy-Cottage, joka toi maahan etenkin käyttökoirajalostukseen merkittävästi vaikuttaneen saksalaisen uroksen Moritz v d Wolfswinkel ja muitakin koiria Unkarista ja Slovakiasta, Jari Timosen kennel Voltage sekä Risto Kankaan Kettunurin-kennel. Myös Krister ja Linda Kannisen kennel Vorondo, joka aloitti 2000-luvulla, on saanut aikaan hyviä koiria ja tuonut maahan joitakin merkittäviä uroksia, Quissex Gallop Onin USA:sta ja Bodils Daimonin Ruotsista.

3 Järjestöorganisaatio ja sen historia

Suomen Kettuterrierit ry perustettiin 11.1.1975. Perustuskirjan allekirjoittivat Marja Ulmanen ja Birger Stellberg. Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajana toimi Raimo Lietsala, varapuheenjohtajana Kari Johansson sekä sihteerinä ja rahastonhoitajana Jyrki Korpi. Muina jäseninä olivat Birger Stellberg, Erkki Tuominen, Paavo Peltola, Armas Vainionpää, Ritva-Liisa Torni ja Marja Ulmanen. Vuoden alussa jäsenmäärä oli 57, liikevaihto oli 500 mk. Samana vuonna ilmestyi myös ensimmäinen Kettuterrieri-lehti.

Vuonna 1976 yhdistykseen liittyi ensimmäinen jäsenyhdistys, Oulun Seudun Terrieriyhdistys. Samana vuonna oli ensimmäinen luolakoirien koulutusleiri Haukkulaaksossa, josta tuli jokavuotinen perinne. Vuosittainen kesäleiri onkin edelleen yhdistyksen tärkein neuvonta- ja koulutustilaisuus sekä yksi tärkeimmistä talous- ja toimintakohteista. Leireillä on ollut myös ulkomaisia osanottajia.

Vuonna 1977 Suomen Kettuterrieriyhdistys liittyi Suomen Terrieriklubiin sekä Uudenmaan Kennelpiiriin ja samalla myös Suomen Kennelliiton jäseneksi. Kunniajäseneksi kutsuttiin Gitta Ringwall, Heikki Suomus ja Hilpi Kytö, jotka olivat erityisen ansioituneita kettuterrierien kasvatuksessa.

Vuonna 1978 yhdistys sai oman viirin ja tunnuksen. Useita toimikuntia, mm. jalostus-, huvi- ja koetoimikunnat perustettiin. Vuoden kettuterrieri -kilpailu perustettiin ja lehti sai uuden painoasun. Jäseniä oli 123 ja leirille osallistui yli sata osallistujaa. Yhdistyksen säännöt uusittiin ja siitä tuli rotua harrastava yhdistys, jonka kotipaikaksi Kouvola.

1980-luvun alussa yhdistys eli nousun kautta, jäsenmäärä oli yli 400 ja toimintaa hajautettiin ympäri Suomea. Kettuterrieri-lehti sai oman toimituskunnan. Lehti ilmestyi neljä kertaa vuodessa ja alettiin julkaista myös jalostusnumeroa. 1980-luvun puolivälissä toimintasuunnitelmassa julkaistiin pyrkimys päästä rotujärjestöksi. Yhdistys kuului tuolloin jäsenenä Suomen Terrierklubiin, joka rotujärjestönä edusti yhdistystä Suomen Kennelliiton organisaatiossa. Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi yhdistyksen rotujärjestöanomuksen ja Suomen Kettuterrierit ry sai rotujärjestöoikeudet vuoden 1989 alusta lähtien.

31.12.2017 yhdistyksen jäsenmäärä oli 641. Toiminta kattaa koko maan.

Yhdistyksen hallitus koostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, sihteeristä, rahastonhoitajasta, jäsensihteeristä sekä viidestä muusta jäsenestä.

Jalostuksesta, mm. jalostusneuvonnasta ja pentuvälityksestä, vastaa ensisijaisesti yhdistyksen hallituksen nimittämä jalostustoimikunta. Jalostustoimikuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi noin 4 jäsentä. Jalostuksen tavoiteohjelman määräysten mukaisista toimenpiteistä päättää yhdistyksen hallitus.

4 Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

4.1.1 Rekisteröintimäärät

Rodun vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat pysytelleet hieman yli sadan koiran lähes koko 1980- ja 1990-luvun. Muutamina vuosina on syntynyt noin 80 koiraa, mutta 2000-luvulle tultaessa rekisteröityjen määrä on noussut lähelle kahtasataa ja joinakin vuosina sen ylikin. Tuontikoiria on ollut viime vuosina tullut jonkin verran ja rodun piiriin on tullut useita uusia kasvattajia. Kettuterrieri on havaittu soveltuvaksi uusiin harrastuslajeihin, kuten agilityyn. Myös metsästyskäytössä perinteisen luolakoiratöskentelyn rinnalle on tullut uusia käyttömuotoja ja koemuotoja, kuten verijälki ja vesiriista. Rotu on myös ollut positiivisesti esillä mm. mainoksissa ja tämä on varmasti vaikuttanut suosion nousuun.

Rotuna sileäkarvainen kettuterrieri on maailmanlaajuisesti levinnyt ja Suomeen on tuotu koiria useista eri maista eri puolilta maailmaa. Rotu ei enää kuulu missään päin maailmaa yleisimpiin rotuihin.

Rekisteröinnit 2010-2018

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
202	139	140	151	104	127	120	165	136
tuonnit.								
12	4	9	3	8	6	0	4	4
pentueet:								
50	34	34	35	25	31	30	37	34
jalostukseen käytetyt eri urokset:								
41	30	28	27	23	29	26	31	27
jalostukseen käytetyt eri nartut:								
50	32	34	34	25	31	29	36	33
eri kasvattajat:								
31	25	27	28	19	24	25	27	23

keskimääräinen pentuekoko on ollut noin 4 pentua.

Muiden maiden rekisteröintitilastot:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ruotsi								
153	74	138	110	124	91	125	114	96
Norja								
26	33	39	11	30	31	17	7	44
Tanska								
66	31	52	53	31	28	39	25	39
Englanti								
			122	142	148	118	82	
Saksa								
			299	291	279	267		
Ranska			409	467	378	324		

Kymmenen viime vuoden aikana 62 eri kennelnimellistä kasvattajaa on rekisteröinyt pentuja. Suurin osa on satunnaisia tai hyvin pienimuotoisesti toimivia. Vain 18 kennelillä on ollut toimintansa aikana 10 tai useampia pentueita, ja näistäkin vain harvoilla on säännöllisesti useampia pentueita vuosittain.. Näistäkin osa lienee jo lopettanut toimintansa, sillä viime vuosina ei pentueita ole enää syntynyt. Toisaalta uusia, innokkaita kasvattajia on ilmestynyt rodun piiriin, mutta aika näyttää, kestäkö motivaatio pitemmälle. Jonkin verran rekisteröidään myös pentueita ilman kennelnameä.

Suomi on selvästi Pohjoismaista suurin rodun kasvatusmaa. On kuitenkin huolestuttavaa, että rotu on alkuperämaassaan Iso-Britanniassa luokiteltu uhanalaiseksi, ja jopa Suomen rekisteröintimäärät ovat joinakin vuosina ylittäneet Britannian määrät. Moni vanha kuuluisa kasvattaja on jo lopettanut

toimintansa, eikä uusia ole samassa määrin tullut rodun piiriin. Rotu on kuitenkin levinnyt maailmanlaajuisesti ja uutta jalostusmateriaalia on saatavissa muista Euroopan maista, USA:sta, Etelä-Amerikasta, Australiasta ja Uudesta Seelannista. Kaikista maista ei ole ollut saatavissa viimeisimpiä rekisteröintilastoja.

Kennelit, joilla on ollut toimintansa aikana kymmenen tai useampia pentueita ja jotka ovat rekisteröineet pentuja vuosien 2010-2018 välisenä aikana, ovat:

	pentueita	ens.	viimeisin
Foxfield, om. Leena-Kaisa Vainio,	14	1997	2011
Foxfighter's, om. Jonas Englund,	13	1998	2018
Foxrod, om. Johanna Sjöberg,	16	2008	2018
of Windy-Cottage, om. Lea Zenger,	28	1993	2017
Onwards, om. Kirsi-Marja Kauvo,	11	2003	2011
Otus, om. Tuukka Saarela,	11	2002	2018
Rennam, om. Tuire Okkola (aik. Jouni Manner),	24	1990	2013
Sapelars, om. Arto Peltomäki,	48	1977	2016
Shoutinghill, om. Satu Mulari-Karvonen,	17	2005	2018
Tapahan, om. Anita & Sami Asuintupa	10	2009	2018
Texforrier, om. Molli Nyman,	34	1992	2018
Velekaperän, om. Mika Kannosto	10	1999	2016
Vielfrass, om. Olavi & Anne Tuovinen,	49	1995	2018
Wolfheart, om. Paula Heikkinen-Lehkonen,	211	1972	2018
Voltage, om. Jaana-Kaisa & Jari Timonen,	25	1995	2014
Woodborne, om. Eero Suomus (aik. Heikki Suomus)	91	1969	2018
Vorondo, om. Linda & Kristian Kanninen	12	2006	2017
Zanniskan, om. Sanni Luhtala.	12	2006	2018

4.1.3 Käytetyimmät jalostusurokset

Populaatiorakenteen mahdollisen laajana säilymisen kannalta on tärkeää käyttää jalostukseen mahdollisimman monia eri sukuisia koiria. Koirien siitoskäytön pitäisi olla tasaista, eli yksittäisten urosten jälkeläismäärien pitäisi pysyä kohtuullisina. Valitettavaa on kuitenkin, että moni korkeastikin palkittu uros jää kokonaan käyttämättä.

Vuosien 2010-2018 on käytetty 152 eri urosta, joista 42:lla on ollut ajanjakson loppuun mennessä vähintään 10 jälkeläistä. Suurimmat jälkeläismäärät omaavat urokset ovat jo iäkkäitä tai kuolleita, joten niiden jälkeläismäärät eivät enää kasva. Suurin osa eniten käytetyistä uroksista on ollut tuontikoiria.

	v. 2010-2018		kaikkiaan	
	pentueet:	pentuja	pentueet	pennut.
1. Abadene Cyrano	8	36	8	36
2. Boss v Bottwartal	8	35	8	35
3. Quissex Gallop On	7	33	14	63
4. Grem	7	30	7	30
5. Agria Cinzano	7	29	7	29
6. Ticko	8	26	8	26

7. Gai	6	26	6	26
8. Wolfheart Dick van Dyke	6	24	6	24
9. Foxpowers Bosse	5	22	7	32
10. Timmervikens Faxe	5	22	5	22
11. Bodils Daimon	5	21	5	21
12. Vielfrass Rob Roy	5	20	6	26
13. A-Garry	6	20	6	20
14. Quissex Focus Flying Finish	4	19	4	19
15. Texforrier Get Off My Cloud	4	19	4	19
16. Accolade Flying Finn	4	18	4	18
17. Woodborne Onion	4	17	4	17
18. Texforrier From the Heart	4	15	7	26
19. Louis Lemart	4	15	6	26
20. Wolfheart Act of War	4	15	4	15
21. Nikon Foks Peper	4	15	4	15
22. Tamsam Ringside Gossip	3	14	16	75
23. Foxrod Amo la Vida	3	14	3	14
24. Wolfheart Gil Grissom	3	13	4	15
25. Tilipitapin Älämölö	3	13	3	13
26. Wolfheart Audacious	2	12	4	20
27. Basse	2	12	2	12
28. Bråtners Clinton	3	12	3	12
29. Rennam Underground Ghost	2	12	2	12
30. Foxfighters Tarzan	2	12	2	12
31. Metakan Mikä Lie	2	12	2	12
32. Glowing Nevada	2	11	3	15
33. Wildwilly's Goldfinger	2	11	2	11
34. Wolfheart Indicator	3	11	3	11
35. Grabling Hijo de la Noche	2	11	2	11
36. Alsoleperdi Egon	3	10	4	11
37. Wolfheart Skyjacker	3	10	3	10
38. Gabriel	2	10	2	10
39. Shoutinghill Grand Slam	2	10	2	10
40. Shoutinghill It's a Secret	3	10	3	10
41. Jennico I Luv Myself	2	10	2	10
42. Texforrier On Cloud Nine	2	10	2	10

Lisäksi näillä vanhemmilla uroksilla, joilla on vähintään 10 jälkeläistä koko elinaikanaan, on ollut pentueita vielä ajanjakson 2010-2018 aikana

Rennam Il Divo	3	9	4	14
Bautz a d Teufelsmeute	2	8	8	31
of Windy-Cottage Onslow	2	8	4	15
Voltage Playboy	2	7	4	11
Sunlyn Son of a Gun	3	6	9	39
Vielfrass Nahar	1	6	3	13
Texforrier Mr Right	1	6	3	13
Velekaperän Morris	2	5	7	20

Wolfheart Harry Potter	1	5	3	13
Streakhead Indy Benton	1	4	5	22
Flatmakrens Virus	1	4	5	21
of Windy-Cottage Trueman	1	4	2	10
OF Windy-Cottagen Jem	1	4	2	11
Lamaras Fantasy Boy	1	3	8	32
Foxfield Royal Record	1	3	3	10
Wolfheart Fantastic Boy	1	2	6	24
Texforrier Humpty Dumpty	1	2	3	10
Vielfrass El Cid	1	1	7	23

4.1.4 Käytetyimmät jalostusnartut

Samana ajanjaksona 222 eri nartulla on ollut pentueita. Vähintään 10 jälkeläistä on ollut näillä:

	pentueet	pentuja yht.
1. Wolfheart Night-Light	4	19
2. Emily Joze z Karpatskych Strani	3	19
3. Tapahan Lumivyäry	3	19
4. Wildwilly's Eye of the Tiger	3	19
5. Fantasia Tuskulum	3	16
6. Wolfheart Skylark	3	16
7. Vielfrass Valentine	3	15
8. Otus Gimma	3	14
9. Wolfheart Yosemite	3	14
10. Woodborne Golden Horn	4	14
11. Olga	3	14
12. Hanyfa	3	14
13. Sapelars Hortense McDuck	3	14
14. Optimo On a Sunrise High	3	13
15. Wolfheart Kiss Me Kate	4	13
16. Mirolinda Who Cares	3	12
17. Badgerhills Duchess of the Earth	3	11
18. Wolfheart Modesty Blaise	2	11
19. Joze's With Shoutinghill	2	11
20. Wolfheart Nuts And Bolts	2	10
21. Otus Iita	2	10
22. of Windy-Cottage Olivia	2	10
23. Woodborne Interflora	3	10
24. Vielfrass Cecilia	2	10
25. Wolfheart Quilpie	3	10

Näiden lisäksi 93 nartulla on ollut vähintään 5 jälkeläistä. Yhdelläkään nartulla ei tänä ajanjaksona ole ollut neljää useampaa pentuetta.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Nykyinen käyttötarkoitus

Kettuterrieri on kehitetty metsästyskoiraksi, lähinnä ketun ja muiden pienpetojen luolametsästyksen. Kettuterrieriä soveltuu myös haavoittuneiden hirvieläinten jäljestämiseen, noutavaksi koiraksi linnustukseen, sekä riistaa esille ajavana koirana. Aktiivisen metsästyskäytön lisäksi kettuterrieri sopii harrastuskoiraksi monenlaisiin koemuotoihin. Eniten ”lähtöjä” kettuterriereillä on luolakoirien taipumuskokeissa (LUT), mutta niitä osallistuu myös tottelevaisuuskokeisiin (TOKO), agilityyn, metsästyskoirien jäljestyskokeisiin (MEJÄ), pelastuskoirakokeisiin, vesiriistakokeisiin (VERI) ja luolakoirien metsästyskokeisiin (LUME). Suuri osa kettuterriereistä on kuitenkin nykyään seurakoirina.

Koekäynnit ja tulosjakauma 2011-2018 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
LUT	55	92	71	101	83	66	87	73
LUME	25	27	28	20	15	12	7	12
MEJÄ	19	14	7	2	6	16	28	25
VERI	5	4	8	6	6	6	2	0

Luolakoirien taipumuskokeessa eri koirien osuus koekäynneistä:

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
42	72	51	73	63	56	65	56

saavutettu kehitysaste

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
LUTA	8	20	13	11	10	8	8	9
LUTB	29	38	40	38	30	17	35	27
LUTC	11	16	8	18	22	17	27	16
LUTD	2	4	1	6	6	1	1	2
LUTE								
LUT0	3	5	3	8	3	9	7	5
LUT-	2	9	6	20	12	14	9	12

4.2.2 Kettuterrierin metsästysominaisuudet

Metsästäjien siirtyessä yhä enemmän määrin kaupunkien asukkaiksi se on myös muuttanut vaatimuksia metsästyskoiran suhteen. Jos metsästäjä ei voi pitää kuin yhtä koiraa, sen pitäisi erittäin monipuolinen, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä erilaisissa metsästystilanteissa.

Kettuterrieri on alun perin jalostettu luolametsästyksen. Sen hyvä kaikkiin riistaeläimiin kohdistuva metsästysvietti on kuitenkin laajentanut sen metsästyskäyttöä monipuolisemmaksi. Luolametsästyksen lisäksi sitä käytetään menestyksekkäästi pienpetojen pysäyttämässä maan päällä ja lintujen noutajana vedestä ja maalta. Kettuterrieri saattaa myös ajaa riistaa enemmän tai vähemmän

haukkuen. Tyypiltään se on yleensä niin sanottu esille ajava koira, eli riistan seuraamismatka on lyhyt. Jotkut yksilöt seisonthaukkuvat esim. hirveä.

Kettuterrieri, jolla on hyvät luolametsästysominaisuudet, on terävä ja rohkea painostaja, joka pyrkii riistan lähituntumaan ja tarvittaessa pysäyttää sen. Työskentelytyylissä on yksilöllisiä eroja, kovaluontoinenkin kettuterrieri pystyy yleensä arvioimaan vastustajansa tason ja työskentelemään sen mukaisesti itseään vakavasti vahingoittamatta. Kettuterrierin kestävyys on hyvä ja kokenut koira pystyy työskentelemään tuntikausia. Kettuterrierin haukku on kuuluva ja riittävän tiheä ja sen pitäisi haukkua vain riistan lähituntumassa. Kettuterrieri on yleensä innokas hakemaan riistaa luolassa ja sen löytökyky on erinomainen.

4.2.3 Käyttöominaisuuksien nykytilanne

Sileäkarvaisen kettuterrierin rekisteröinnit ovat pysyneet tasaisena ja jopa nousseet 2000-luvun puolella. Tähän on osasyynä sileäkarvaisen lisääntynyt suosio myös luolametsästyksessä. Nykypäivänä karkea- ja sileäkarvaisen kettuterrierin suosio on luolakoirana käytännön metsästyksessä karvanlaatuun katsomatta varmasti aika yhtäläinen. Kummallakin rodulla on pitkälti samat ongelmat käyttöominaisuuksien suhteen, mm. populaation metsästyskäytön epätasaisuus sekä se, ettei suuren osan käyttöominaisuuksia ole testattu. Liian suuri koko on ongelma monelle, varsinkin uroksille. Tästä huolimatta voidaan todeta, että kettuterrierirotujen paras aines on kaikesta huolimatta luolakoirien huippua verrattaessa mihin tahansa muuhun rotuun.

4.2.4 Luonne

Rotumääritelmän mukaan sileäkarvainen kettuterrieri on luonteeltaan valpas, nopealiikkeinen, terävälmeinen ja aina valmis vastaamaan ärsykkeeseen. Lisäksi se on ystävällinen, avoin ja peloton. Tätä tukevat näyttelyarvosteluissa esiintyvät ulkomuototuomarien luonnearviot. Sileäkarvaisen kettuterrierin luonteeseen liittyy myös ongelmia. Huono stressinsietokyky ja ääniyliherkkyys eivät ole kasvattajien kokemusten mukaan mitenkään harvinaisia. Jonkin verran ilmenee myös ylivilkkautta ja sosiaalisuuden puutetta. Rodussa esiintyy myös liiallista pehmeyttä ja eroahdistusta. Kettuterrierin pitää olla valpas ja nopeasti reagoiva, mutta se ei saa olla hermostunut. Tämä on vaikea luonteenpiirteiden yhdistelmä, joka onnistuessaan tuottaa loistavan harrastuskoiran, mutta epäonnistuessaan tuottaa koiran, jolla saattaa olla sopeutumisvaikeuksia nyky-yhteiskunnassa. Ongelmien ilmeneminen kertoo osaltaan sen, että jalostukseen on käytetty koiria, joiden luonteissa on ei-toivottuja piirteitä.

Rotujärjestöllä on ollut aktiivista rescue-toimintaa viimeisten vuosien aikana. Syyt uuden kodin etsintään ovat moninaisia, eikä syiden joukosta nouse esille mitään yksittäistä ongelmaa. Lisäksi tapauksista ei voi päätellä onko vika koirassa vai omistajassa. Kettuterrieri ei sovellu jokaiselle ja se vaatii kunnan kotikasvatuksen, peruskoulutuksen ja kurin, jotta siitä kasvaa miellyttävä koira. Kettuterrieriä voidaan pitää tarhakoirona, mutta sillä täytyy tällöin olla lämmitettävä koppi. Kasvattaja on avainasemassa, jotta uusi pennunomistaja saa realistisen kuvan rodun luonteesta ja koiran tarpeista. Tietoa luonteista kerätään jatkossa internetpohjaisella terveys- ja luonnekyselyllä.

4.3 Terveys

4.3.1 Suomessa esiintyvät sairaudet

PEVISA- ohjelman mukaisia rotukohtaisia määräyksiä koskien vanhempien terveystutkimustuloksia ei ole. Polvi- ja silmätarkastuksia voidaan kuitenkin pitää suositeltavina erityisesti runsaammin siitokseen käytettäville yksilöille. Yleisesti ottaen kasvattajien kokemuksiin perustuen rotua voidaan pitää varsin terveenä. Perinnölliset sairaudet ja viat näyttävät olevan harvinaisia.

Vuosina 2010–2018 tehdyt terveystutkimukset on esitetty alla olevassa taulukossa.

	lonkat	polvet	silmät	kyynärpäät
2010	2	23	16	0
2011	0	29	12	0
2012	2	23	9	2
2013	1	7	8	1
2014	1	8	6	1
2015	4	11	7	1
2016	3	17	7	0
2017	8	12	2	7
2018	5	11	12	5

Vuosien 2010-2018 aikana 26 koira on käynyt lonkkakuvauksissa. Näistä A-asteeksi on arvioitu neljän, B-asteeksi viidentoista, C-asteeksi viiden ja D-asteeksi kahden koiran lonkat. Valitettavasti SKL:n jalostustietokantaan ei merkitä Legg-Perthes-diagnoseja, vaikka tämä sairaus olisi pienikokoisten rotujen osalta olennaisempi vastustettava kuin lonkkaniveldysplasia.

Polvitarkastuksissa on käynyt kaikkiaan 141 koira. Näistä valtaosa, 135 koiran polvet on määritelty moitteettomiksi, siis 0-0. Viiden koiran polvista on löytynyt asteen 1 lievää löysyyttä. Vain yhdellä tulos on ollut vakavampi aste 3.

Silmätarkastuksissa on käytetty 80 koira, joista suurimman osan silmistä ei ole löytynyt perinnöllisiin silmäsairauksiin viittaavaa. Yksi multifokaali RD-tapaus on löytynyt, 1 lievä kortikaalinen katarakta sekä yksi anoftalmia (silmättömyys).

17 koira on käytetty kyynärnivelen tutkimuksissa, ja näistä vain yhdellä on todettu lievääasteisia muutoksia.

Suomen Kennelliiton tilastoja vikojen esiintymisestä ei voida rotutasolla pitää luotettavina, koska tutkittuja koiria on liian vähän. Todennäköisesti tutkimuksia ei pidetä tarpeellisina, koska koirissa ei ole ollut aiheutta epäillä mitään vikaa. Lisäksi SKL:n tuloksia kaikkien rotujen osalta vääristää se, että virallisia tutkimuksia tehdään usein vain terveiksi oletetuille koirille sekä se, että toivottua huonompia tuloksia ei aina toimiteta Kennelliittoon saakka.

Vuonna 2005 yhdistyksen jalostustoimikunta toimeenpani terveysaiheisen kyselyn. Kysytyt viat oli valittu kirjallisuuden perusteella, ja ne olivat: parentavika, hammaspuutokset, linssiluksaatio, katarakta, glaukooma, toistuvat ihottumat, toistuvat korvatulehdukset, allergia, kuurous, sydänvika, ataksia, epilepsia tai muut kohtaukset, myastenia gravis, patellaluksaatio, Legg-Perthes, olkapään luksaatio, ruokatorven ahtauma, ruokatorven laajentuma, struuma, hypotyreoosi sekä avoin kohta muuta.

Kyselyyn osallistui 160 sileäkarvaista kettuterrieriä. Kyselyn perusteella yleisimmät ongelmat sileäkarvaisilla näyttäisivät olevan hammaspuutokset (11,3 %), purentaviat (3,8 %) ja patellaluksaatio (4,4 %). Otoskoon pienuuden takia tulokset eivät ole kovin luotettavia, esimerkiksi terveystieteissä ei raportoitu yhtään ainoata Legg-Perthes-tapausta, vaikka sitä tiedetään esiintyvän rodussa.

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiossa eli polvilumpion sijoiltaan menossa toinen tai molemmat polvilumput luksoituvat. Riippuen luksaation asteesta polvilumpio menee pois paikoiltaan joko normaalin liikunnan aikana ja/tai käsin polviniveltä manipuloidessa. Patellaluksaation oletetaan periytyvän resessiivisesti ja polygeenisesti eli väistyvästi useamman geenin välityksellä. Suora polvikulmaus altistaa patellaluksaatiolle. Patellaluksaatio voi olla joko toisessa tai molemmissa jaloissa ja luksaation vakavuus voi olla eriasteinen saman koiran polvissa. Patellaluksaation vakavuutta arvioidaan Putnamin asteikolla 1-4. Ensimmäisen asteen patellaluksaatiossa koiran polvinivel on lähes normaali, eikä aiheuta koiralle mitään haittaa. Vakavammat patellaluksaatiot voivat aiheuttaa koiralle kipua ja liikkumisvaikeuksia ja ne voivat vaatia leikkaushoitoa. Vaikeimmissa tapauksissa koko polvinivel on epämuodostunut, epätavallisen paksu, ja jo vastasyntyneillä pennuilla kokenut kasvattaja voi havaita viallisen takaraajan taipuvan epänormaalisti rungon alle. Patellaluksaatiosta kärsivä koira voi välttää painon laittamista kyseiselle jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin. Patellaluksaatioon altistavana tekijänä rodulla voivat olla puutteelliset takakulmaukset. Patellaluksaation osalta kasvattajat ovat viime vuosina alkaneet yhä enemmän tutkituttaa koiriaan ja yhdistyksen tilaisuuksissa pyritäänkin järjestämään myös virallisia polvitarkastuksia tilanteen edelleen kartoittamiseksi.

Legg-Perthes

Legg-Perthes (Calvé-Perthes) on yleensä nuorten koirien (4-12 kk) reisiluun pään nekroosi (kuolioituminen), joka muistuttaa varsinkin oireiltaan suuremmilla roduilla esiintyvää lonkkavikaa, HD:ta. Yleensä Legg-Perthes on toispuoleinen. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta. Epämuodostunut reisiluunpää voidaan poistaa leikkauksella, jolloin kivut myös lakkaavat. Leikkaustulokset ovat yleensä erittäin hyvät ja useimmat leikatut koirat pystyvät toivuttuaan leikkauksesta liikkumaan normaalisti.

Kirjallisuudessa rodun kohdalla usein mainittu ataksia vaikuttaa nykyään hyvin harvinaiselta, sillä siitä ei rodun nykyisillä kasvattajilla ole kokemusta. Joitakin epilepsiaan ja erilaisiin munuaisvikoihin sairastuneita sileäkarvaisia tiedetään, mutta ne näyttäivät hajatapauksilta Pari suomalaista ja ruotsalaista kasvattajaa on raportoinut maksashunttitapauksista. Nämä on voitu jäljittää todennäköisesti kolmen eri uroksen jälkeläisiksi. Kasvattajat ovat itse poistaneet ko. urokset jalostuskäytöstä tai rajoittaneet niiden jälkeläisten käyttämistä. Tilannetta on kuitenkin syytä tarkkailla.

Myös joitakin kokonaan tai toispuoleisesti kuuroja sileäkarvaisia tiedetään syntyneen. Kuuroudella on todennäköisesti yhteyttä valkoisen värin runsaaseen esiintymiseen. Kuurous tai alentunut kuulo voidaan luotettavasti todeta vain BAER-testillä.

Rodussa esiintyy myös jonkin verran napatyriä, jotka tosin harvemmin vaativat leikkaushoitoa. Myös häntämutkiä esiintyy jossain määrin. Tilastoja napatyriä ja häntämutkiä yleisyydestä tai tutkimustuloksista/tilastoja ei tiedetä olevan missään päin maailmaa.

Tavallisesti kettuterrieriurokset kykenevät astumaan ilman ongelmia ja nartut synnyttävät normaalisti ja hoitavat pentunsa hyvin. Vain joissakin tapauksissa on jouduttu turvautumaan keisarileikkauksiin. Keskimääräinen pentuekoko on 3-5.

Seuratakseen rodun tilannetta niin terveyden kuin luonteen osalta rotujärjestö kerää tietoa terveys- ja luonnekyselyn muodossa.

4.3.2 Muiden maiden terveystilanne

Muista maista ei juuri ole saatavilla kettuterriereitä koskevaa tilastotietoa sairauksien osalta. Rotua pidetään maailmanlaajuisesti terveenä, joten tutkimustietoa on saatavilla hyvin niukasti, koska tarvetta laajamittaisiin tutkimuksiin ei ole ollut. Edes rodun emämaan Iso-Britannian kettuterrieriyhdistys The Fox Terrier Club ei kerää lainkaan terveystilastoja.

4.3.3 Kirjallisuudessa esiintyvät viat

Kirjallisuuden ja perusteella rodussa ei näyttäisi olevan yhtään erittäin yleistä perinnöllistä vikaa tai sairautta. Tätä tukevat myös kasvattajien kokemukset. Sen sijaan vähemmän yleisiä tai harvinaisia, mutta kaikkien rotujen keskiarvoon verrattuna yleisemmin esiintyviä vikoja ja sairauksia on useita.

Seuraavassa on kooste kirjallisuudesta yleisimmin löytyvistä sairauksista:

Linssiluksaatio

Linssiluksaatio (silmän linssin irtoaminen ripustuksistaan) ei-traumaattisesti on erityisesti terrieriryhmän rotuihin keskittynyt vika, joka tulee useimmiten esiin vasta yli kolmivuotialla koirilla. Useimmiten molemmat linssit luksoituvat, joskin välissä voi kulua aikaa viikkoja tai kuukausia. Hoitamattomana linssiluksaatiosta seuraa yleensä sekundaarinen glaukooma (viherkaihi eli silmänpainetauti). Tämä sairaus on rodulla hyvin harvinainen.

Katarakta

Katarakta eli linssin samentuminen aiheuttaa ainakin osittaisen sokeutumisen. Kettuterriereiden perinnöllinen katarakta on juveniilia, nuorilla ilmenevää, ja tulee siten yleensä esiin viimeistään nelivuotiaana. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta. Tämä sairaus on rodulla hyvin harvinainen.

Ataksia

Ataksian aiheuttaa pikkuaivojen hypoplasia/degeneraatio (vajaakehitys/surkastuminen) ja/tai selkäytimen demyelinisaatio (myeliinikato). Taustalla on useitakin sairauksia, jotka aiheuttavat samanlaisia oireita. Sileäkarvaisilla kettuterriereillä pikkuaivojen surkastumisesta johtuvan ataksian on kokeellisilla parituksilla osoitettu olevan autosomaalisesti resessiivisesti periytyvä. Nykyisin tämä sairaus on hyvin harvinainen, eikä tämän hetken kasvattajilla ole tästä kokemuksia.

Epilepsia

Perinnöllinen epilepsia alkaa oireilla yleensä 1-3-vuotiailla. Joitakin epilepsiatapauksia rodussa tiedetään esiintyneen, mutta sairaus vaikuttaa harvinaiselta.

Atooppinen ihottuma

Atopian allergeeninä eli allergian aiheuttavina aineina voivat olla mm. erilaiset siitepölyt, huonepöly, pölypunkki ja sieni-itiöt. Voimakkaan kutina vuoksi koira kuitenkin raapii itseään ja aiheuttaa vaurioita iholleen, josta voi seurata sekundäärisesti tulehdus. Atopian allergeeni voidaan testata iho- tai verikokein. Ihottumat näyttävät olevan sileäkarvaisilla kettuterriereillä huomattavasti harvinaisempia kuin karkeakarvaisilla.

Edellä mainittujen sairauksien/vikojen lisäksi kirjallisuudesta löytyy myös mainintoja seuraavista sairauksista, mutta niiden esiintyminen vaikuttaa satunnaiselta:

Distikaasi/trichiasis (silmäripsien väärinsijoittuminen), keuhkovaltimoläpän stenoosi (ahtauma), kilpirauhasviat (struuma ja kilpirauhasen vajaatoiminta), kuurous, myastenia gravis (lihasteikkous), olkanivelen luksaatio, persistoiva (sikiökauden jälkeenkin säilyvä) aortan oikea kaari ja siitä seuraava ruokatorven ahtauma, progressiivinen retinan atrofia eli PRA (etenevä verkkokalvon rappeuma) ja von Willebrandin tauti (verenvuototauti).

4.4 Ulkomuoto

FCI on vahvistanut sileäkarvaisen rotumääritelmän 28.11.2003 ja viralliset suomennokset on hyväksytty Suomen Kennelliiton hallituksessa 25.9.2005. Rotumääritelmä on JTO:n liitteenä (liite 1).

Ulkomuotojalostuksessa painopisteenä on rotumääritelmän mukaisen tyypin säilyttäminen. Tavoitteena ovat näin rotumääritelmän mukaiset mittasuhteet ja tasapainoinen, terve rakenne. Kettuterrieri on kokoonsa nähden voimakas ja ketterä, ei koskaan kömpelö eikä karkea. Mittasuhteiltaan se on neliömäinen, ei korkea- eikä matalaraajainen. Raajat liikkuvat suoraan eteenpäin yhdensuuntaisina ja joustavat takaraajat aikaansaavat hyvän työnnön. Rodulle tyypillinen pitkä ja kapea pää ja tuikea ilme ovat tärkeitä. Kallon ja kuonon tulee olla yhtä pitkät ja niiden ylälinjojen yhdensuuntaiset. Leikkaavan purennan pitää olla täydellinen, hampaiden suurikokoiset ja säännölliset ja leukojen voimakkaat. Koko määritellään niin, että koira on tarpeeksi pieni mahtuakseen ketunpesään, mutta tarpeeksi suuri pystyäkseen seuraamaan ratsain liikkuvaa metsästysseuruetta, kuten rodun alkuperämaassa on ollut tapana.

Suomen sileäkarvaisten kettuterrierin kanta on ulkomuodollisesti tällä hetkellä epätasainen. Parhaat yksilöt ovat aivan kansainvälistä huipputasoa. Ongelmana yleensä ottaen voidaan pitää kasvattajien erilaisia päämääriä. Osa kasvattajista keskittyy pelkästään metsästysominaisuuksien säilyttämiseen, jolloin ulkomuoto jää toissijaiseksi. Toisaalta taas näyttelyistä kiinnostuneet kasvattajat eivät testauta koiriensa käyttöominaisuuksia.

Yleisimmät ulkomuotovirheet ovat puutteellinen rotutyyppe, väärät mittasuhteet, eli matala- tai korkearaajaisuus. Samoin ovat liiallinen hentous tai karheus, pitkärunkoisuus ja puutteelliset sekä etu- että takaraajojen kulmaukset. Rodussa esiintyy matalaa hännänkiinnitystä ja hännän sekä korvien asentovirheitä, joista suuret ja raskaat tai täysin pystyt korvat ovat suurin ongelma. Rodunomaisissa liikkeissä on puutteita johtuen erilaisista rakennevirheistä.

5 Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on vuodelta 1999. Se keskittyi pääosin rotumääritelmään, ja jalostuksen painopisteenä olikin rotutyypillisen ulkonäön säilyttäminen yhdessä käyttöominaisuuksien kanssa; nämä tavoitteet ovat pääosin täyttyneet. Vaikka kasvattajat painottavat jalostustyössään usein joko näyttely- tai käyttöpuolen ominaisuuksia, ei rodun voida katsoa jakaantuneen kahteen selvään eri linjaan. Terveysten suhteen tavoitteena oli terveiden koirien tuottaminen, mitään rajoitteita jalostuskäytön suhteen ei ole esitetty. Luonteen suhteen pyrittiin yhteiskuntakelpoisuuteen, mikä nykyään pääosin pitääkin paikkansa, joskin muutamat haitalliset

luonteenpiirteet ovat nousseet viime vuosina useammin esille. Tällaisia ovat mm. huono stressinsietokyky, hermostuneisuus, ääniyliherkkyys, eroahdistus ja aggressiivisuus. Rodun suosio on noussut 2000-luvulla.

6 Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 Visio

Sileäkarvaisen kettuterrierin tulee tulevaisuudessakin pystyä toimimaan sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa rohkeana ja peräänantamattomana luolakoirana. Kettuterrierin odotetaan tulevaisuudessa myös kasvattavan suosiotaan harrastuskoirana, sillä rodun soveltuvuus eri lajeihin kuten jäljestykseen, vesiriistaan, agilityyn ja TOKO:n on todettu hyväksi. Sama koira pystyy toimimaan metsästyksessä kuin myös monissa eri harrastusmuodoissa.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

Tavoitteena on tukea rodun hyvän terveydentilan, yhteiskuntakelpoisen ja mukautuvan luonteen sekä metsästysominaisuuksien ylläpitämistä ja jatkuvaa kehittämistä. Luola-, seura- ja harrastuskoirarotujen suuri määrä on luonut entistä vaativamman ja kiristyvämmän kilpailutilanteen eri terrieriroitujen välille. Tässä kilpailutilanteessa rodun suosio pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla, mahdollisuuksien mukaan nostamaan vielä korkeammalle.

6.3 Rotujärjestön strategia

Terveyden jalostuksessa rotujärjestön tärkein tehtävä on kerätä ja analysoida luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa kotimaassa. Mahdollisuuksien mukaan hyväksi käytetään myös kansainvälistä tietoa, joskin sitä näyttäisi tieteellisiä julkaisuja lukuun ottamatta olevan kovin niukalti saatavalla. Rotujärjestön pitää myös aktiivisesti tiedottaa tutkimustuloksista kasvatustyön ohjaamiseksi sekä järjestää sekä kasvattajien että muiden rodunharrastajien neuvontaa ja koulutusta. Virallisten ja yhdistyksen järjestämien tutkimusten tulokset julkaistaan vuosikirjassa ja/tai yhdistyksen lehdessä.

Rodun terveydentilaa ja luonteiden kehitystä seurataan terveys- ja luonnekyselyillä, ja kasvattajia rohkaistaan teettämään virallisia terveystutkimuksia mahdollisimman laajasti. Tätä kautta virallisten terveystutkimusten määrää saataisiin nostettua ja todellista tietoa rodun terveystilanteesta kerättyä. Yhdistys järjestää joukkoterveystarkastuksia.

Ulkomuodon osalta keskeisintä on ulkomuototuomareiden koulutus sekä kasvattajien valistaminen sekä ja keskustelu rotumääritelmän tulkinnasta. Lisäksi yhdistys järjestää vuosittain erikoisnäyttelyn kesäleirin yhteydessä, jolloin osallistumiskynnys on mahdollisimman alhainen. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös näyttelykoulutusta ja epävirallisia open show tyyppisiä katselmuksia eri puolilla Suomea. Näyttelyihin osallistumistiheyttä pitäisi saada nostettua. Tätä silmällä pitäen yhdistys järjestää trimmauskursseja eri puolilla Suomea.

Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen ja tyypillisen luonteen säilyttämisessä ja kehittämisessä hyödynnetään jo olemassa olevaa koejärjestelmää. Yhdistys järjestää itse kokeita ja harjoituksia (LUT, VERI, MEJÄ jne.) sekä kannustaa jäseniään osallistumaan yhdistyksen omiin ja muiden järjestämiin kokeisiin, harjoituksiin ja luonnetesteihin. Lisäksi yhdistys harjoittaa tiedotustoimintaa sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Rotujärjestön ja innokkaiden harrastajien panostus eri lajeihin tulee toivottavasti tuomaan esille rodun mahdollisuudet todellisena monitoimikoirana. Tärkeitä kanavia rodun monipuolisten mahdollisuuksien esille tuomisessa ovat yhdistyksen julkaisema Kettuterrieri-lehti sekä yhdistyksen internetsivut.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Rodun vahvuuksia ja heikkouksia sekä uhkia ja mahdollisuuksia on esitetty SWOT-kaaviona. Kaavioiden sisällössä on huomioitu marraskuussa 2005 järjestetyn SKT ry:n kasvattajapäivän ryhmätöiden vastaukset.

Yksi todellinen uhka rodulle olisi taipumuskokeiden kieltäminen, joka vaikeuttaisi merkittävästi käyttökoirien jalostamista. Seurauksena olisi käyttökoirien eriytyminen muusta kannasta ja jalostusmateriaalin kapeneminen. LUME-koetta ei voida pitää taipumuskokeita korvaavana, sillä siihen osallistuminen on monelle käytännön metsästäystä harrastamattomalle erittäin hankalaa tai suorastaan mahdotonta. Toisaalta supikoiran luokittelu haitalliseksi vieraslajiksi sekä itärajan takaa tuleva raivotaudin uhka lisäävät tarvetta luolakoirien käytölle.

SWOT-kaavio, sileäkarvainen kettuterrieri

<p>Vahvuudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekisteröintimäärät kasvussa • riittävän laaja jalostuspohja • tuonteja eri maista ja sukulinjoista • aktiiviset uudet kasvattajat <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • normaalit synnytykset • vähän perinnöllisiä sairauksia • pitkä ikä <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> • huipputason koirat erittäin korkealaatuisia <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitkä perinne käyttökoirana • sopeutuva ja mukautuva • peräänantamattomuus, sitkeys • kyky palautua negatiivisista kokemuksista • ”huumorintajuisuus” • hyvä haku ja haukku (käyttöom.) • paineensietokyky • yhteistyökyky • aktiivisuus • monipuolisuus 	<p>Heikkoudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodun tunnettuus • eriytyminen ->käyttö/näyttö <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • napatyrät • häntämutkat <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> • keskimääräinen taso ei riittävän hyvä • koko suuri • leveät etuosat • liikkeet • puutteelliset etu- ja takaosan kulmaukset ja niiden erot -> epätasapaino • heikot kuono-osat ja purukalusto • pitkä lanneosa, luisu lantio <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ylivilkkaus, ylikierroksilla käyminen • sosiaalisuuden puute, riitaisuus toisten koirien kanssa • arkuus, paukkuarkuus • eroahdistus
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • rotu on levinnyt laajalle maailmanlaajuisesti • populaatiosta löytyy vähemmän suosittuja sukulinjoja <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • avoimuus • tiedottaminen <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> • näyttelykäynnit lisääntyneet • paljon uusia harrastajia <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • parantuneet käyttöominaisuudet -> hyvännäköinen ja toimiva • monipuolisuuden hyödyntäminen 	<p>Uhat</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • muut rodut vievät ostajia • markkinoiden kyllästyminen • yleinen negatiivinen suhtautuminen metsästyksen ja turkisten käyttöön <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • salailu • tietämättömyys <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvosteluskaalaa ei käytetä tarpeeksi tiukasti • tuomareiden erilaiset kauneusihanteet • kasvattajien erilaiset tavoitteet • henkilöristiriidat • kasvattajien mahdollisesti puutteelliset tiedot <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttöominaisuuksien heikentyminen • hermostuneisuuden lisääntyminen • pehmeys • koirien päätyminen sopimattomille omistajille

6.5 Varautuminen ongelmiin

Seuraavassa kaaviossa on esitetty varautumista erilaisiin ongelmiin. Sisältö on pääosin SKT:n kasvattajapäivän 2005 ryhmätöissä esiin tulleet kasvattajien näkemys ongelmista ja niiden ratkaisuksista.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Ei markkinoita	Vanhat ennakkoluulot	Rodun positiivisten ominaisuuksien esilletuonti Käyttöominaisuuksien säilyttäminen	Koulutus Kasvattajien ohjeet Lisätään rodun tunnettavuutta	Populaatio pienenee edelleen merkittävästi
Epärodunomaiset piirteet	Väärät jalostusvalinnat, väärin piirteiden ihannointi, tietämättömyys	Rotujärjestön toiminta: JTO ja rotumääritelmän tulkintaohje	Tiedonkeruu ja tiedottaminen Koulutus	Rotu ei vastaa rotumääritelmää
Koon kasvu		Tiedonkeruu, mittauksia rotujärjestön tilaisuuksissa	Liian suurten koirien jalostuskäyttöä vältetään	Rotu ei enää sovi metsästyskäyttöön
Dominoivuus, aggressiivisuus eroahdistus	Väärä koira väärällä omistajalla Väärät jalostusvalinnat	Tiedottaminen	Sopivien pennunostajien valinta Kasvattajan vastuu	Rodun suosion lasku ja siitä seuraava populaation pieneneminen
Sairauksien lisääntyminen	Tietämättömyys Terveystien ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota jalostuksessa	Tiedottaminen Terveystutkimukset Kriteerit jalostuskoirille	Jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen Tiedottaminen	Käyttö- ja harrastuskoirana toimiminen vaikeutuu Suosion lasku

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saa kattavasti ajantasaista tietoa rodusta. Jalostustoimikunta pyrkii julkaisemaan jalostusaiheisia artikkeleita Kettuterrieri-lehdessä.

Koulutusta järjestetään vuosittaisella kesäleirillä. Lisäksi pyritään järjestämään vuosittain ainakin yksi koulutus- ja keskustelutilaisuus jäsenistölle ja kasvattajille.

Yhdistys järjestää monipuolista koulutusta, näyttelyitä, kokeita, harjoituksia niin rodunomaisiin koemuotoihin kuin myös erilaisiin harrastusmuotoihin, trimmauskursseja sekä jalostus- ja kasvattajapäiviä. Yhdistys tukee erilaista harrastustoimintaa. Kerran vuodessa järjestetään luolakoirien koulutusleiri, eli nk. kettuterrierileiri. Leirillä on mahdollista kokeilla erilaisia rodunomaisia koemuotoja ja osallistua kokeisiin. Lisäksi muita harrastusmahdollisuuksia tuodaan myös aktiivisesti esille koulutusten, harjoitusten ja kilpailujen muodossa.

Terveyskysely toteutetaan jatkuvana terveys- ja luonnekyselynä internetissä. Ulkomuototuomarikoulutusta varten laadittu rotumääritelmän tulkintaohje muokataan myös kasvattajien ja muun jäsenistön käyttöön.

7 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Tavoiteohjelman käytännön toimenpiteiden (koulutukset yms.) toteutumista seurataan vuosittain yhdistyksen, ja erityisesti jalostustoimikunnan toimintakertomuksissa.

Seuraavan terveystarkastuksen ja populaation tunnuslukujen laskennan yhteydessä arvioidaan terveystilanteen ja populaation rakenteen kehittymistä.

JTON voimassaolon päättyessä yhdistys, sen jalostustoimikunta, kasvattajat ja muut jäsenet sekä rotuun erikoistuneet ulkomuototuomarit, mahdollisuuksien mukaan myös koetuomarit (ainakin taipumuskokeiden tuomarit), arvioivat JTON toteutumista keskustelutilaisuudessa.

8 Lähteet

Krohne, Sheryl. Inherited Cataracts in Dogs, Part B. ACVO Genetics Committee / CERF.
<http://www.vmdb.org/cerf.html>

Robinson, R. 1990. Genetics for dog breeders. Pergamon Press, Oxford, UK.

Willis, M.B. 1989. Genetics of the Dog. Witherby, Lontoo, UK.

Inherited diseases in dogs -Database in Cambridge University, Cambridge, UK.
<http://server.vet.cam.ac.uk:591/index.html>

Alice Crook, A.; Hill, B.; Dawson, S. (project authors). Canine Inherited Disorders Database-Database of Sir James Dunn Animal Welfare Centre at the Atlantic Veterinary College, University of Prince Edward Island, and the Canadian Veterinary Medical Association.
<http://www.upei.ca/%7Ecidd/intro.htm>

Online Mendelian Inheritance in Animals (OMIA) –Database compiled by F.W. Nicholas, Reprogen, Faculty of Veterinary Science, University of Sydney, Australia.
<http://www.angis.org.au/Databases/BIRX/omia/>

9 Liitteet

Liite 1: Sileäkarvaisen kettuterrierin rotumääritelmä